

29.4.2011

2020/2011/1593

SISÄASIAINMINISTERIÖ**Poliisiosasto****Lainsäädäntöyksikkö****PL 26, Kirkkokatu 12
00023 VALTIONEUVOSTO****SISÄASIAINMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON
ASETUKSEKSI AMPUMA-ASEASETUKSEN (145/1998) MUUTTAMISESTA
12.4.2011/SM029:00/2011**

Sisäasiainministeriö on pyytänyt muun muassa Poliisihallitukselta lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ampuma-aseasetuksen muuttamisesta.

Poliisihallitus ottaa lausunnossaan kantaa vain ampuma-asetusluonnoksen lupahallinnollisesti merkittävimpiin säännöksiin (44 c, 44 d ja 44 e §).

Soveltuvuustestin sisältö ja suorittamisvelvollisuuden poikkeukset (44 c §)

Muutetun ampuma-aselain (124/2011) 45 c §:n mukaan hankkimislupaa koskevan hakemuksen käsittelyn edellytyksenä on, että luvanhakija suorittaa lupaviranomaisen järjestämän hänen henkilökohtaisesta sopivuudesta ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon selvittävän soveltuvuustestin. Testin tulosta ei yksinään voida käyttää kielteisen lupapäätöksen perusteena vaan kielteiset päätökset on perusteltava muilla konkreettisilla tosiseikoilla. Testi toimii lupaviranomaisen apuvälineenä harkittaessa henkilön soveltuvuutta aseluvanhaltijaksi. Soveltuvuustesti mahdollistaa lupaviranomaisen voimavarojen kohdentamisen erityisesti niihin tapauksiin, joissa hakija *mahdollisesti* on sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Testin ovat lähtökohtaisesti velvollisia suorittamaan kaikki aseluvanhakijat asetuksella säädettävien poikkeuksien. Näin ollen testin suorittamisvelvollisuus koskee hankkimis- ja rinnakkaisluvan hakijoita, aseenkäsittelyluvan hakijoita, yksityisen valmistusluvan hakijoita ja henkilöitä, joille haetaan yhteisön tai säätiön asevastaavan hyväksyntää.

Soveltuvuustesti mittaa muun muassa henkilön väkivaltaisuutta ja itsetuhoisuutta. Nämä ovatkin tärkeimpiä henkilön ominaisuuksia, joihin lupaharkinnassa henkilökohtaista soveltuvuutta arvioidessa tulee kiinnittää huomio. Testin tuloksen perusteella hakija voidaan kutsua tarkempaan haastatteluun tai velvoittaa antamaan lupaviranomaiselle lisäselvityksiä henkilökohtaisesta sopivuudestaan (esim. lääkärintodistus).

Poliisilaitokset järjestävät soveltuvuustestin henkilökunnan valvoessa testin suorittamista. Aselupahakemusten määrä on viime vuosina ollut keskimäärin 70.000 vuodessa. Soveltuvuustestattavien määrä tulee olemaan useita kymmeniä tuhansia vuosittain. Jotta tästä testausmäärästä selvitäisiin, on asetukseen tullut ottaa poikkeuksia testin suorittamisvelvollisuudesta. Asetuksessa mainituista poikkeuksista huolimatta soveltuvuustestien järjestäminen tulee olemaan poliisilaitoksille merkittävä aselupaprosessin muutos. Poliisihallituksen käsityksen mukaan testi on poliisilaitosten resurssien kannalta muutetun ampuma-aselain merkittävimpiä muutoksia.. Todennäköisesti aselupahakemusten

käsittelyaika tulee pitenemään ainakin ampuma-aselain muutoksen voimaantuloa seuraavina ensimmäisinä kuukausina.

Asetusluonnoksen mukaan testin suorittaminen ei ole hakemuksen käsittelyn edellytys, jos

- 1) luvanhakijan suorittamasta testistä on kulunut vähemmän kuin kolme vuotta;
- 2) luvanhakijan henkilökohtainen sopivuus on tullut selvitettyksi lääkärin tai psykologin antamalla todistuksella, joka ei ole kuutta kuukautta vanhempi;
- 3) henkilölle on annettu ampuma-aseen hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, rinnakkaislupa tai aseenkäsittelylupa taikka hyväksyntä asevastaavaksi ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja enintään kolme vuotta ennen hakemuksen jättämistä; taikka
- 4) henkilö virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa ampuma-asetta.

Sisäasiainministeriö ja Poliisihallitus ovat yhtenäistäneet poliisilaitosten aselupakäytäntöjä "Aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohteilla", jotka tulivat voimaan 19.10.2007, hyvin tuloksin. Poliisilaitosten lupakäytännöt ovat kehittyneet ja muotoutuneet pääosin ohjeiden mukaisiksi.

Jos luvanhakija on saanut esimerkiksi ampuma-aseen hankkimiseen ja hallussapitoon luvan kolmen hakemusta edeltävän vuoden aikana ja lupaviranomainen on käyttänyt lupaharkinnassa apunaan yhtenäistämisohteita, luvanhakijan sopivuus on tullut toteennäytetyksi eikä soveltuvuudesta silloin ole hakemuksen käsittelyn edellytys. Tämän poikkeussäännöksen avulla soveltuvuustestattavien määrä saadaan jonkin verran pienemmäksi.

Neljäntenä poikkeusryhmänä testin suorittamisesta ovat asetusluonnoksen mukaan viranhaltijat, jotka virassaan kantavat ampuma-asetta. Viranhaltijan ollessa aseluvan hakijana, on hänen kuitenkin selvítettävä hakemuksen edellytysten täyttyminen muilta osin. Viranhaltijan on myös esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys.

Aktiivinen ampumaurheilu ja -harrastus (44 d §)

Aktiivinen ampumaurheilu ja -harrastus on määritelty asetusluonnoksen 44 d §:ssä. Ampuma-aselain 45 §:n mukaan ampumaurheilu on aktiivista, jos kyseessä on jonkin ampumaurheilulajin harjoittelu, kilpaileminen, kilpailun toimihenkilönä toimiminen, valmentaminen tai kouluttaminen ampuma-aseiden käyttöön. Asetusluonnoksen mukaan aktiiviseksi ampumaurheiluksi ja -harrastukseksi katsottaisiin pistoolilla, pienoispistoolilla, revolverilla, pienoisrevolverilla tai *ilmapistoolilla* tapahtuva:

- 1) ampumarjoittelu;
- 2) ampumakilpailuihin osallistuminen kilpailijana;
- 3) ampumakilpailuihin osallistuminen tuomarina tai muuna toimitsijana;
- 4) ampumavalmentajana toimiminen taikka
- 5) ampuma-aseen käyttöön kouluttaminen.

Jonkin verran epävarmuutta herättää se, että myös ilmapistoolilla tapahtuva harrastus luettaisiin hyväksi kahden vuoden harrastusmääriä (n. 10) laskettaessa. Kahden vuoden edeltävää harrastamista ei asetusluonnoksen muistion mukaan sidottaisi siihen lajiin, johon lupa haettaisiin, vaan yleensä käsiaseella tapahtuvaan harrastamiseen. Ampuma-aseella ja ilma-aseella harrastaminen ovat kuitenkin kaksi eri harrastusmuotoa ja aseisiin kohdistuva valvontakin on erilaista. Joka tapauksessa lupaviranomainen arvioi, onko hakijan esittämä näyttö harrastuneisuudesta ja sen aktiivisuudesta riittävä ja voi vaatia lisäselvityksiä ampuma-aseasetuksen 10 §:n 4 momentin perusteella, jos riittävää selvitystä ei ole esitetty. Poliisilaitokset ovat lupakäytännössään vaatineet hakijalta Aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohteiden antamisen jälkeen harrastuksen aktiivisuudesta ja harrastuksesta muutoinkin tarkemmat selvitykset kuin aikaisemmin. Käytäntö on ollut hyvä eikä sitä tule muuttaa.

Myös se, että aktiiviseksi ampumaurheiluksi ja -harrastukseksi katsottaisiin ampumakilpailuihin osallistuminen muuna toimitsijana silloin, kun kaksi vuotta ennen hakemuksen jättämistä muodostuisi pelkästään toimitsijana toimimisesta, ei sovellu hyvin näihin uusiin käsiaseella tapahtuviin harrastuksen aktiivisuusvaatimuksiin.

Aktiivinen loukku- tai luolapyynti (44 e §)

Aktiivisen loukku- tai luolapyynnin määrittelevä asetusluonnoksen 44 e § sisältää joitakin tulkinnanvaraisia, lupaviranomaisen lupaprosessissa eteen tulevia ongelmakohtia. Milloin kysymyksessä on "säännönmukaisesti" metsästyskausittain jatkuva pyynti, joka on aktiivista "kyseisen alueen olosuhteet huomioiden". Tältä osin paikallistuntemuksen asiantuntijoiden, riistanhoitoyhdistysten, todistuksilla on merkittävä painoarvo. Aktiivisuus on osoitettava riistanhoitoyhdistykselle selvityksellä *tai suunnitelmalla* loukuilla tai luolakoiralla tapahtuvasta metsästyksestä. Mitä vaatimuksia asetetaan suunnitelmalle, jotta se olisi hyväksyttävä näyttö aktiivisesta harrastuksesta? Sisäasiainministeriön muistiossa todetaankin, että silloin kun luvanhaltija on aloittamassa metsästysharrastustaan loukku- ja luolapyynnillä, voi olla tilanne, että hänellä ei ole esittää selvitystä olemassa olevasta harrastuksestaan. Tällöin hakijalta vaadittaisiin suunnitelma harrastuksesta, minkä tulisi olla yksityiskohtaisuudeltaan soveltuvin osin selvitystä vastaava. Jos suunnitelma ei ole tarpeeksi luotettava ja hyväksyttävä, voidaan lupa erityisestä syystä myöntää määräaikaisena ja määräajan kuluttua uudelleen arvioida harrastuksen aktiivisuus.

Muilta osin Poliisihallituksella ei ole ampuma-asetusluonnoksesta lausuttavaa.

Poliisiyllyjohtajan sijaisena,
Poliisijohtaja

Robin Lardot

Lupahallintojohtaja

Anne Aaltonen